

WOJEWODA MAZOWIECKI

WK-I.431.4.10.2018
(WK-I.431.1.25.2018)

Warszawa, 26 listopada 2018 r.

**Pan
Cezary Andrzej Wojciechowski
Wójt Gminy Gzy**

**Urząd Gminy w Gzach
Gzy 9
06-126 Gzy**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej¹, art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie², Bogumiła Bedra – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Kontroli Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, przeprowadziła w dniach od 10 kwietnia do 18 maja 2018 r. kontrolę w Urzędzie Gminy Gzy z siedzibą w Gzach 9.

Kontrolą objęto stan realizacji zadań z zakresu administracji rządowej w przedmiocie działalności urzędu stanu cywilnego, prowadzenia ewidencji ludności oraz wydawania dowodów osobistych. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r.

Nawiązując do projektu wystąpienia pokontrolnego z 31 października 2018 r., do którego nie wniesiono zastrzeżeń, przekazuję Panu Wójtowi wystąpienie pokontrolne.

I. Działalność urzędu stanu cywilnego

W kontrolowanym okresie dokonano rejestracji 27 aktów małżeństw, 60 aktów zgonu, 1 czynność z zakresu rejestracji stanu cywilnego (sprostowanie aktu stanu cywilnego), 2 czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego (uzupełnienie aktów stanu cywilnego) oraz 2 czynności przeniesienia do rejestru stanu cywilnego treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego. Wydano 2 decyzje na podstawie ustawy o zmianie imienia i nazwiska³ (tj. 1 decyzję o zmianie

¹ Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185 poz. 1092).

² Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2017 r. poz. 2234 z późn. zm.).

³ Ustawa z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska (Dz. U. z 2016 r. poz. 10).

nazwiska i 1 decyzję o zmianie imienia). Ponadto przyjętych zostało 209 wniosków o wydanie odpisów aktów z ksiąg stanu cywilnego. W poddanym kontroli okresie nie dokonywano rejestracji urodzeń oraz czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego polegających na odtworzeniu zagranicznego dokumentu stanu cywilnego. Nie wydawano także decyzji o odmowie dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego, umorzeniu postępowania dotyczącego rejestracji aktów stanu cywilnego, jak również nie wydawano zaświadczeń o zamieszczonych lub niezamieszczonych w rejestrze stanu cywilnego danych dotyczących wskazanej osoby oraz o nieposiadaniu księgi stanu cywilnego.

Badaniu poddano 6 aktów małżeństw, w tym 5 aktów małżeństw zawartych w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego⁴ oraz 1 akt małżeństwa zawarty przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego (dalej kierownik USC), 6 aktów zgonu, 1 czynność z zakresu rejestracji stanu cywilnego polegającą na sprostowaniu aktu stanu cywilnego, 2 czynności uzupełnienia aktu stanu cywilnego, 2 czynności przeniesienia do rejestru stanu cywilnego treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, 2 decyzje wydane na podstawie ustawy o zmianie imienia i nazwiska, 3 wnioski o wydanie odpisów skróconych, 2 wnioski o wydanie odpisów zupełnych oraz 3 odpisy zupełne.

Akty małżeństw i zgonów były zarejestrowane w rejestrze stanu cywilnego w formie wpisów⁵. Powyższych czynności dokonano zgodnie z właściwością miejscową określoną w art. 13 ust. 1 i 2 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego⁶ oraz z zachowaniem terminów określonych w art. 86 ust. 1 i 3 oraz art. 92 ust. 1 ww. ustawy. Akty stanu cywilnego oznaczono w rejestrze stanu cywilnego oddzielenie dla każdego rodzaju zdarzenia i odrębnie dla każdego roku kalendarzowego, zgodnie z wymogami określonymi w art. 19 ust. 1 powyższej ustawy. Wpisów w rejestrze dokonywano w alfabecie łacińskim rozszerzonym, wielkimi literami. Poddane kontroli akty oznaczone zostały przez system teleinformatyczny w chwili ich sporządzenia i składały się z elementów określonych w § 42 ust. 2 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego⁷. Wszystkie poddane badaniu akty zgonu zawierały informacje określone w art. 95 ust. 1 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego.

Przy aktach małżeństw zamieszczone zostały przypiski o aktach urodzenia obojga małżonków, natomiast w aktach urodzenia osób zawierających związek małżeństwa – przypiski o akcie małżeństwa, zgodnie o z art. 25 ust. 1 i ust. 2 ww. ustawy. Przy aktach zgonów zamieszczone zostały

⁴ Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 682 z późn. zm.).

⁵ W związku ze zmianą § 3 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1904) od dnia 27 sierpnia 2016 r., certyfikat wydaje minister właściwy do spraw informatyzacji.

⁶ Ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 2064 z późn. zm.).

⁷ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1904).

przypiski o akcie urodzenia i ewentualnie o akcie małżeństwa osoby zmarłej, w aktach urodzenia i aktach małżeństw osób zmarłych zamieszczone zostały przypiski o akcie zgonu, zgodnie z ww. przepisami.

Do poddanych kontroli aktów małżeństw i zgonów prowadzone były w formie papierowej akta zbiorowe. Akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego opatrzone zostały danymi, o których mowa w § 43 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego. Wszystkie akta przechowywano w miejscu zapewniającym ich zabezpieczenie, stosownie do wymogu art. 27 ust. 1 i 2 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego. W aktach zbiorowych aktów zgonów znajdowały się karty zgonów oraz protokoły zgłoszenia zgonów, sporządzone przez kierownika USC. Natomiast w aktach zbiorowych aktów małżeństw znajdowały się zapewnienia o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa, zaświadczenia stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa⁸, o których mowa w art. 81 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego oraz art. 4¹ § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, a także protokoły przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński bądź zaświadczenia stwierdzające, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego, podpisane przez małżonków, świadków oraz kierownika USC.

Czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego polegające na sprostowaniu, uzupełnieniu oraz przeniesieniu do rejestru stanu cywilnego treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego dokonano w formie czynności materialno-technicznej, zgodnie z art. 35 ust. 3, art. 37 ust. 3 i art. 105 ust. 1 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego. W przypadku aktów stanu cywilnego sporządzonych na podstawie art. 104 ww. ustawy kierownik USC zamieszczał w ww. aktach adnotację informującą o okolicznościach i podstawie rejestracji aktów, zgodnie z art. 23 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego.

W poddanych badaniu aktach stanu cywilnego dotyczących uzupełnienia i sprostowania aktów zamieszczano wzmiankę dodatkową zgodnie z wymogami art. 24 ust. 1-2 powyższej ustawy, natomiast odpisy skrócone aktów stanu cywilnego wydawano osobom uprawnionym do ich otrzymania, zgodnie z art. 45 ww. ustawy.

Za sporządzenie aktów małżeństw, dokonanie czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego, wydanie odpisów skróconych i zupełnych aktów stanu cywilnego, pobrano opłaty skarbowe w wysokości zgodnej z określoną w części I poz. 1, oraz w części II ust. 1 pkt 5, 6, 10 i 12 załącznika do ustawy o opłacie skarbowej⁹.

Poddane badaniu decyzje o zmianie imienia i nazwiska wydane zostały na podstawie kompletnych wniosków, zgodnie z właściwością rzeczową organu, w terminie miesiąca od dnia

⁸ Wydane w sytuacjach zawarcia małżeństwa w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

⁹ Ustawa z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1044 z późn. zm.).

wpływu wniosku do urzędu oraz przesłane do właściwego kierownika USC, który sporządził akt urodzenia oraz akt małżeństwa. Za wydanie ww. decyzji pobrano opłaty skarbowe w wysokościach określonych w ustawie o opłacie skarbowej. Wydane decyzje zawierały elementy określone w art. 107 § 1 kpa¹⁰ i zostały doręczone stronom, zgodnie z wymogami określonymi w art. 39 i art. 46 § 1 kpa.

Osoby zatrudnione na stanowisku kierownika USC oraz zastępcy kierownika USC posiadały wykształcenie określone w art. 8 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego, zgodnie z którym do zajmowania ww. stanowisk konieczne jest ukończenie wyższych studiów prawnych lub administracyjnych, potwierdzających uzyskanie tytułu zawodowego magistra i ukończenie studiów podyplomowych w zakresie administracji.

Kierownik urzędu stanu cywilnego w okresie objętym kontrolą przekazywał do Archiwum Państwowego w Warszawie – Oddział w Pułtusku 100-letnie księgi stanu cywilnego, uzyskując uprzednio zgodę Wojewody Mazowieckiego na wyniesienie przedmiotowych ksiąg z urzędu stanu cywilnego.

Wyniki kontroli wskazują, że w jednostce akty stanu cywilnego były sporządzane terminowo i zawierały wszystkie wymagane elementy. Akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego były prawidłowo oznakowane i posiadały wszystkie dokumenty będące podstawą sporządzenia aktów, a także były należycie przechowywane.

W wyniku kontroli stwierdzono naruszenie wymogów § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie zapłaty opłaty skarbowej¹¹, polegające na:

- niewskazaniu w sześciu przypadkach¹², w zamieszczonej na wydanych dokumentach adnotacji o opłacie skarbowej, podstawy prawnej jej pobrania,
- nieumieszczeniu w dwóch przypadkach¹³, w zamieszczonej na wydanych decyzjach adnotacji o opłacie skarbowej, podpisu osoby jej dokonującej z podaniem imienia, nazwiska i stanowiska służbowego.

Przedstawiając powyższe informuję, że realizację zadania z zakresu działalności urzędu stanu cywilnego ocenia się **pozytywnie pomimo uchybień**.

¹⁰ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096 z późn. zm.).

¹¹ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 września 2007 r. w sprawie zapłaty opłaty skarbowej (Dz. U. Nr 187, poz. 1330).

¹² Dotyczy dwóch decyzji o oznaczeniu: OR.5355.1.2017 i OR.5355.2.2017 oraz odpisów zupełnych i skróconych oznaczonych: 1402011/00/AU/1988/06820, 1424043/00/AZ/2017/921983, 1402011/00/AU/1972/296671, 1424012/00/AM/1978/079463.

¹³ Dotyczy decyzji o oznaczeniu: OR.5355.1. 2017 i OR.5355.2. 2017.

Wyniki kontroli wskazują, że w jednostce prawidłowo realizowano zdania w zakresie: terminowego sporządzania kompletnych aktów małżeństwa i aktów zgonu, przestrzegania zasad sporządzania aktów stanu cywilnego, sposobu prowadzenia roczników małżeństw i zgonów w rejestrze stanu cywilnego, sposobu prowadzenia akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego, przechowywania i zabezpieczania akt zbiorowych aktów stanu cywilnego, obowiązku dołączenia dokumentów stanowiących podstawę dokonania czynności materialno-technicznej z zakresu rejestracji stanu cywilnego, terminowego wydawania decyzji administracyjnych zawierających wszystkie wymagane elementy, a także realizacji obowiązku pobrania opłaty skarbowej w prawidłowej wysokości za wydane decyzje, odpisy, zaświadczenia oraz dokonane czynności materialno-techniczne. Mając natomiast na uwadze, że w wyniku kontroli stwierdzono ww. uchybienia w zakresie zamieszczenia adnotacji o pobraniu opłaty skarbowej – uzasadnione jest sformułowanie oceny pozytywnej pomimo uchybień.

II. Prowadzenie ewidencji ludności

W kontrolowanym okresie przyjęto 79 zgłoszeń zameldowania obywateli polskich¹⁴, 6 zgłoszeń wymeldowania obywateli polskich¹⁵, 28 wniosków o udostępnienie danych jednostkowych z rejestru mieszkańców i rejestru zamieszkania cudzoziemców¹⁶. Ponadto w okresie kontrolowanym wydano 156 zaświadczenia o zameldowaniu¹⁷, a także 2 decyzje w sprawie wymeldowania. W okresie objętym kontrolą nie wpłynęły do organu zgłoszenia zameldowania cudzoziemców, wymeldowania cudzoziemców z miejsca pobytu stałego, zgłoszenia wyjazdu poza granice Rzeczypospolitej Polskiej (dalej RP), zgłoszenia powrotu z wyjazdu poza granice RP, jak również wnioski o udostępnienie danych z rejestru mieszkańców za pomocą urządzeń teletransmisji danych.

Badaniu poddano 9 zgłoszeń zameldowania¹⁸, 3 zgłoszenia wymeldowania¹⁹, 3 sprawy dotyczące udostępnienia danych jednostkowych z rejestru mieszkańców²⁰ oraz jedno postępowanie zakończone wydaniem decyzji o wymeldowaniu.

Zgłoszenia o zameldowaniu i wymeldowaniu z pobytu stałego lub czasowego były kompletne oraz składane na formularzach zgodnych z wzorami określonymi w załącznikach nr 1, 2, 3, 4

¹⁴ W tym: 57 na pobyt stały i 22 na pobyt czasowy.

¹⁵ W tym: 4 z miejsca pobytu stałego i 2 z miejsca pobytu czasowego.

¹⁶ Dotyczy wniosków, o których mowa w art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2018 r. poz. 1382 z późn. zm.).

¹⁷ W tym: 57 o zameldowaniu na pobyt stały wydane z urzędu, 92 o zameldowaniu na pobyt stały wydane na wniosek oraz 7 o zameldowaniu na pobyt czasowy wydane przy zameldowaniu.

¹⁸ W tym: 6 na pobyt stały i 3 na pobyt czasowy.

¹⁹ W tym: 2 z miejsca pobytu stałego i 1 z miejsca pobytu czasowego.

²⁰ Dotyczy spraw oznaczonych: OR.5345.12..2017, OR.5345.24.2017, OR.5345.36.2017,

do rozporządzenia w sprawie określenia wzorów i sposobu wypełniania formularzy stosowanych przy wykonywaniu obowiązku meldunkowego²¹.

Poddana badaniu decyzja o wymeldowaniu wydana została terminowo oraz zgodnie z właściwością miejscową i rzeczową organu. Decyzja została doręczona stronom za pokwitowaniem, ze wskazaniem daty doręczenia, zgodnie z wymogami określonymi w art. 39 oraz art. 46 § 1 kpa.

W okresie objętym kontrolą udostępnianie danych jednostkowych z rejestru mieszkańców następowało na wniosek uprawnionych podmiotów określonych w art. 46 ust. 1 ustawy o ewidencji ludności²². Wszystkie poddane kontroli wnioski o udostępnianie danych zostały złożone na formularzu zgodnym z wzorem stanowiącym załącznik do rozporządzenia w sprawie określenia wzorów wniosków o udostępnienie danych z rejestru mieszkańców, rejestru zamieszkania cudzoziemców i rejestru PESEL oraz trybu uzyskiwania zgody na udostępnienie danych po wykazaniu interesu faktycznego²³. Stwierdzono, że wnioskodawcy wykazali interes prawny w uzyskaniu żądanych danych. Wszystkie poddane kontroli wnioski były zwolnione z opłaty za udostępnienie danych, na podstawie art. 53 pkt 1 ustawy o ewidencji ludności.

W wyniku kontroli akt sprawy dotyczącej postępowania o wymeldowanie z pobytu stałego, zakończonego wydaniem decyzji oznaczonej OR.5343.5.1.2017, stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- niepoinformowanie stron o zakończeniu postępowania i możliwości zapoznania się z aktami sprawy, czym naruszono art. 10 kpa, stanowiący że organy administracji publicznej obowiązane są zapewnić stronom czynny udział w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji umożliwić im wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań,
- wszczęcie postępowania, pomimo wniesienia przez stronę opłaty skarbowej w niewłaściwej wysokości, tj. 10 zł, jako opłaty należnej za dokonanie jednej czynności, natomiast wniosek dotyczył dokonania dwóch czynności (wymeldowanie dwóch osób) i opłata winna być wniesiona w wysokości 20 zł. Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2 ustawy o opłacie skarbowej cyt. *„Obowiązek zapłaty opłaty skarbowej powstaje (...) od dokonania czynności urzędowej – z chwilą dokonania zgłoszenia lub złożenia wniosku o dokonanie czynności urzędowej (...)”*, przy czym *„Opłatę skarbową wpłaca się z chwilą powstania obowiązku jej zapłaty”*. Pomimo wniesienia niepełnej opłaty, organ zezwalający nie zastosował trybu określonego

²¹ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 września 2011 r. w sprawie określenia wzorów i sposobu wypełniania formularzy stosowanych przy wykonywaniu obowiązku meldunkowego (Dz. U. z 2017 r. poz. 2411).

²² Ustawa z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2018 r. poz. 1382 z późn. zm.).

²³ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 5 października 2011 r. w sprawie określenia wzorów wniosków o udostępnienie danych z rejestru mieszkańców, rejestru zamieszkania cudzoziemców i rejestru PESEL oraz trybu uzyskiwania zgody na udostępnienie danych po wykazaniu interesu faktycznego (Dz. U. z 2016 r. poz. 836).

w art. 261 § 1 i 2 kpa, zgodnie z którym „Jeżeli strona nie wpłaciła należności tytułem opłat (...), które zgodnie z przepisami powinny być uiszczone z góry, organ administracji publicznej prowadzący postępowanie wyznaczy jej termin do wniesienia tych należności. Termin ten nie może być krótszy niż siedem dni, a dłuższy niż czternaście dni. (...) Jeżeli w wyznaczonym terminie należności nie zostaną uiszczone, podanie podlega zwrotowi lub czynność uzależniona od opłaty zostanie zaniechana”.

W wyniku kontroli ustalono również, że:

- naruszone zostały wymogi § 4 ust 1 pkt 2 i 3 rozporządzenia w sprawie zapłaty opłaty skarbowej, poprzez nieumieszczenie na decyzji o wymeldowaniu z miejsca pobytu stałego²⁴ oraz piśmie dotyczącym udostępnienia danych jednostkowych z rejestru mieszkańców²⁵ – adnotacji z określeniem wysokości uiszczonej opłaty skarbowej lub podstawy prawnej jej niepobrania, potwierdzonej podpisem osoby jej dokonującej z podaniem imienia, nazwiska i stanowiska służbowego, natomiast w dwóch pismach udostępniających dane jednostkowe z rejestru mieszkańców²⁶ w adnotacji o opłacie skarbowej brak było podpisu osoby jej dokonującej z podaniem imienia, nazwiska i stanowiska służbowego,
- w jednym przypadku czynności zameldowania na pobyt stały²⁷, dokonano na podstawie zgłoszenia zawierającego, w miejscu przeznaczonym na własnoręczny, czytelny podpis osoby zgłaszającej – odręczną adnotację o treści cyt.: „osoba nie pisze - podpis niemożliwy”, przy czym w aktach sprawy brak było pełnomocnictwa osoby która dokonała tej adnotacji. Należy wskazać, iż zgodnie z art. 63 § 3 kpa, gdy podanie wnosi osoba, która nie może lub nie umie złożyć podpisu, podanie podpisuje za nią inna osoba przez nią upoważniona, czyniąc o tym wzmiankę obok podpisu. Osoba niezdolna do wypełnienia formularza zgłoszenia pobytu oraz złożenia pod nim podpisu powinna ustnie, w sposób wyraźny i jednoznaczny przedstawić swoją wolę zameldowania organowi (por. wyrok NSA w Warszawie z dnia 27 maja 2009 r., sygn. akt IIGSK957/08) oraz ustnie w obecności organu upoważnić wskazaną przez siebie osobę do podpisania za nią formularza. W omawianej sytuacji na formularzu zgłoszenia pobytu stałego brak podpisu upoważnionej osoby w zamian za osobę dokonującą czynności meldunkowej, należy uznać za naruszenie art. 63 § 3 kpa.

Przedstawiając powyższe informuję, że realizację zadania z zakresu prowadzenia ewidencji ludności ocenia się **pozytywnie pomimo nieprawidłowości**.

²⁴ Dotyczy decyzji oznaczonej: OR.5343.5.1.2017.

²⁵ Dotyczy sprawy oznaczonej: OR 5345.12.2017.

²⁶ Dotyczy spraw oznaczonych: OR.5345.24.2017, OR.5345.36.2017.

²⁷ Dotyczy zgłoszenia osoby o nr PESEL [REDAKTOWANE]

Wyniki kontroli wskazują na prawidłowość: weryfikacji, trybu przyjmowania oraz wzorów stosowanych formularzy zgłoszeń o zameldowaniu na pobyt stały i czasowy, wymeldowaniu z pobytu stałego i czasowego zgodne były, a także prawidłowość wydania decyzji o wymeldowaniu z zachowaniem ustawowego terminu na jej wydanie. Ponadto wskazać należy na prawidłowość rozpatrywania wniosków o udostępnienie danych jednostkowych z rejestru mieszkańców, które sporządzone były na formularzu zgodnym z wzorem, jak również na prawidłowe zastosowanie zwolnień wnioskodawców od obowiązku wnoszenia opłaty skarbowej za udostępnianie powyższych danych. Mając natomiast na uwadze, że w wyniku kontroli stwierdzono przypadek niepoinformowania stron o zakończeniu postępowania i możliwości zapoznania się z aktami sprawy, przypadek pobrania opłaty skarbowej w nieprawidłowej wysokości, jak również stwierdzono uchybienia w zakresie zamieszczenia adnotacji o pobraniu opłaty skarbowej – uzasadnione jest sformułowanie oceny pozytywnej pomimo nieprawidłowości.

III. Wydawanie dowodów osobistych

W okresie kontrolowanym wydano 686 dowodów osobistych, przyjęto 33 zgłoszenia o utracie lub uszkodzeniu dowodu osobistego, wpłynął 1 wniosek o udostępnienie danych w trybie jednostkowym z Rejestru Dowodów Osobistych (dalej RDO) oraz 1 wniosek o udostępnienie dokumentacji związanej z dowodami osobistymi. W badanym okresie nie były wydawane decyzje odmawiające wydania dowodu osobistego, stwierdzające nieważność dowodu osobistego oraz odmawiające udostępnienia danych w trybie jednostkowym z RDO, jak również nie wydawano zaświadczeń zawierających pełny odpis danych przetwarzanych w RDO. W okresie kontrolowanym nie była brakowana dokumentacja związana z dowodami osobistymi.

Badaniu poddano 15 wniosków o wydanie dowodu osobistego²⁸ oraz wydane na ich podstawie zaświadczenia, jeden wniosek o udostępnienie danych w trybie jednostkowym z RDO²⁹, jeden wniosek o udostępnienie dokumentacji związanej z dowodami osobistymi³⁰.

Poddane badaniu wnioski o wydanie dowodu osobistego były kompletne oraz zostały złożone na formularzach zgodnych z wzorami określonymi w załączniku nr 2 i 3 do rozporządzenia w sprawie wzoru dowodu osobistego oraz sposobu i trybu postępowania w sprawach wydawania dowodów

²⁸ Dotyczy osób o nr PESEL:

- a. ██████████ – wnioski o wydanie dowodu złożone po raz pierwszy,
- b. ██████████ – wnioski w związku z upływem terminu ważności poprzedniego dowodu osobistego,
- c. ██████████ – wnioski złożone z powodu zmiany danych,
- d. ██████████ – wniosek złożony z powodu zmiany wizerunku twarzy,
- e. ██████████ – wnioski złożone z powodu utraty dowodu.

²⁹ Dotyczy sprawy oznaczonej: OR.5345.4.1.2017 – udostępnienie danych w trybie jednostkowym.

³⁰ Dotyczy spraw oznaczonych: OR.5345.4.2.2017 – udostępnienie dokumentacji związanej z dowodami osobistymi.

osobistych, ich utraty, uszkodzenia, unieważnienia i zwrotu ³¹ Wnioski składane były przez wnioskodawców, a w imieniu małoletnich dzieci – przez ich rodziców zgodnie z art. 25 ust. 1 i 2 ustawy o dowodach osobistych³². Do wszystkich badanych wniosków o wydanie dowodu osobistego dołączono aktualną fotografię, o której mowa w art. 29 ww. ustawy, spełniającą wymagania określone w § 7 ust. 1–4 ww. rozporządzenia.

Wydanie dowodu osobistego następowało w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku, zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 24 ust. 4 ustawy o dowodach osobistych. Dowody osobiste odbierane były osobiście w siedzibie Urzędu Gminy Gzy, w myśl regulacji zawartej w art. 30 ust. 1 ww. ustawy. Odbiór potwierdzany był na formularzu odbioru dowodu osobistego, który zgodny był z wzorem określonym w załączniku nr 4 do rozporządzenia w sprawie wzoru dowodu osobistego oraz sposobu i trybu postępowania w sprawach wydawania dowodów osobistych, ich utraty, uszkodzenia, unieważnienia i zwrotu. Formularze były kompletne, znajdowały się na nich potwierdzenia odbioru, ze wskazaniem daty odbioru oraz czytelnego podpisu osób je odbierających, zgodnie z wymogiem określonym w § 13 ust. 1 ww. rozporządzenia.

Zgłoszenia utraty dowodu osobistego były kompletne oraz zostały złożone na formularzach zgodnych z załącznikiem nr 5 i 6 do rozporządzenia w sprawie wzoru dowodu osobistego oraz sposobu i trybu postępowania w sprawach wydawania dowodów osobistych, ich utraty, uszkodzenia, unieważnienia i zwrotu. W przypadku osobistego zgłoszenia utraty dowodu osobistego w organie gminy, w aktach znajdowały się także egzemplarze zaświadczeń o utracie dowodu osobistego. Zaświadczenia wydane były z urzędu, na formularzu zgodnym z wzorem określonym w załączniku nr 7 do ww. rozporządzenia.

Dowody osobiste unieważniano w terminach określonych w art. 50 ust. 3 ustawy o dowodach osobistych. Dokumentacja związana z dowodami osobistymi przechowywana była zgodnie z regulacją określoną w art. 62 ww. ustawy.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. We wszystkich wnioskach o wydanie dowodu osobistego, w części cyt. : „*Dane kontaktowe osoby składającej wniosek*” nie wskazano adresu do korespondencji, czym naruszono wymogi określone w art. 28 pkt 10 ustawy o dowodach osobistych oraz we wzorze wniosku o wydanie dowodu osobistego stanowiącego załącznik nr 2 do rozporządzenia w sprawie wzoru dowodu osobistego oraz sposobu i trybu postępowania w sprawach wydawania dowodów osobistych, ich utraty, uszkodzenia, unieważnienia i zwrotu.

³¹ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 stycznia 2015 r. w sprawie wzoru dowodu osobistego oraz sposobu i trybu postępowania w sprawach wydawania dowodów osobistych, ich utraty, uszkodzenia, unieważnienia i zwrotu (Dz. U. z 2015 r. poz. 212 z późn. zm.).

³² Ustawa z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1464 z późn. zm.).

2. Nieodnotowanie na formularzu o wydanie dowodu osobistego³³ sposobu ustalenia tożsamości osoby ubiegającej o jego wydanie. Zaniechaniem tym naruszono wymóg określony w § 9 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wzoru dowodu osobistego oraz sposobu i trybu postępowania w sprawach wydawania dowodów osobistych, ich utraty, uszkodzenia, unieważnienia i zwrotu, zgodnie z którym na wniosku umieszcza się w formie adnotacji sposób ustalenia tożsamości osoby ubiegającej się o wydanie dowodu.
3. W odpowiedzi udzielonej na wniosek o udostępnienie dokumentacji związanej z dowodem osobistym³⁴ nie wskazano podstawy prawnej. Powyższym zaniechaniem nie zapewniono należytej informacji o podstawie prawnej działania organu zgodnie z zasadą określoną w art. 9 kpa, która stanowi, że organy administracji publicznej są obowiązane do należytego i wyczerpującego informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego. Ponadto organy czuwają nad tym, aby strony i inne osoby uczestniczące w postępowaniu nie poniosły szkody z powodu nieznamości prawa, i w tym celu udzielają im niezbędnych wyjaśnień oraz wskazówek. Ponadto w odpowiedzi udzielonej na wniosek o udostępnienie danych jednostkowych organ udostępnił dane niezgodnie z żądaniem strony, tj. udostępnione dane wykraczały poza zakres żądania wnioskodawcy³⁵. Wskazać należy, że organ udostępniając dane jednostkowe związany jest wnioskiem strony, w związku z powyższym winien udostępnić wyłącznie dane wskazane przez wnioskodawcę, o ile nie zachodzą przesłanki odmowy udostępnienia danych osobowych.

Ponadto w wyniku kontroli ustalono, że wydane dla pracowników urzędu upoważnienia do odbioru wytworzonych dowodów osobistych³⁶ były niezgodne z wzorem stanowiącym załącznik nr 3 do rozporządzenia w sprawie nadawania, przyjmowania, przewożenia, wydawania i ochrony materiałów zawierających informacje niejawne³⁷.

Przedstawiając powyższe informacje, że realizację zadania w przedmiocie wydawania dowodów osobistych, ocenia się **pozytywnie pomimo nieprawidłowości**.

³³ Dotyczy osoby o nr PESEL [REDAKOWANE]

³⁴ Dotyczy sprawy oznaczonej OR.5345.4.2.2017.

³⁵ Dotyczy spraw oznaczonej OR.5345.4.1.2017 – organ dodatkowo udostępnił dane dotyczące: nr PESEL, daty i miejsca urodzenia, imię ojca, matki, nazwisko rodowe oraz serię i nr dowodu osobistego.

³⁶ Zgodnie z pisemnym wyjaśnieniem pkt. 13. wynika, że cyt.: (...)”Pracownicy sekretariatu Komendy Powiatowej Policji w Pułtusk powiadomiły tutejszy urząd, że upoważnienie do odbioru dowodów osobistych może być wypisane w dowolnej formie. Upoważnienie było używane do połowy roku. Po interwencji Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie – Wydział Spraw Obywatelskich, dowody osobiste są doręczane przez funkcjonariusza Komendy Powiatowej Policji w Pułtusk bezpośrednio do tutejszego urzędu (...)”.

³⁷ Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2011 r. w sprawie nadawania, przyjmowania, przewożenia, wydawania i ochrony materiałów zawierających informacje niejawne (Dz. U. Nr 271 poz. 1603).

Wyniki kontroli wskazują, że prawidłowo realizowano zadania w zakresie wydanie dowodów osobistych oraz załączników do wniosków, terminowości wydawania dowodów osobistych, odbioru dowodów osobistych, weryfikacji kompletności formularza zgłoszenia utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego, wydawania zaświadczeń o utracie lub uszkodzeniu dowodów osobistych, przechowywania dokumentacji związanej z dowodami osobistymi. Mając natomiast na uwadze, że w wyniku kontroli stwierdzono przypadki braku we wnioskach o wydanie dowodu osobistego wskazania danych kontaktowych osoby składającej wniosek, nieodnotowywania w formularzu adnotacji sposobu ustalenia tożsamości osoby ubiegającej się o wydanie dowodu osobistego oraz udostępnienie danych jednostkowych niezgodnie z żądaniem strony określonym we wniosku, niewskazanie podstawy prawnej w odpowiedzi udzielonej na wniosek o udostępnienie dokumentacji związanej z dowodem osobistym, a także opisane powyżej uchybienie – uzasadnione jest sformułowanie oceny pozytywnej pomimo nieprawidłowości.

Przedstawiając powyższe ustalenia zobowiązuję Pana Wójta do podjęcia działań w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości, a w szczególności do:

1. Informowania stron, w przypadku wydania decyzji o wymeldowaniu z pobytu stałego o zakończeniu postępowania i możliwości zapoznania się z aktami sprawy, zgodnie z art. 10 kpa.
2. Pobierania we właściwej wysokości opłaty skarbowej za dokonanie czynności dotyczących wymeldowania z pobytu stałego zakończonych wydaniem decyzji (wymeldowania dwóch osób), zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 oraz 2 ustawy o opłacie skarbowej, a w przypadku dokonania opłaty w niewłaściwej wysokości stosowania trybu określonego w art. 261 § 1 i 2 kpa.
3. Weryfikacji kompletności wniosków o wydanie dowodu osobistego w szczególności pod kątem spełniania wymogów określonych w art. 28 pkt 10 ustawy o dowodach osobistych oraz ustalonych we wzorze wniosku o wydanie dowodu osobistego określonym w załączniku nr 2 do rozporządzenia w sprawie wzoru dowodu osobistego oraz sposobu i trybu postępowania w sprawach dowodów osobistych, ich utraty, uszkodzenia, unieważnienia i zwrotu.
4. Odnotowywania w formie adnotacji na formularzach wniosków o wydanie dowodu osobistego informacji na temat sposobu ustalania tożsamości osoby ubiegającej się o jego wydanie, zgodnie z § 9 ust. 4 ww. rozporządzenia.
5. Wskazywania w udzielonych odpowiedziach na wniosek o udostępnienie dokumentacji związanej z dowodem osobistym – podstawy prawnej działania organu, zgodnie z zasadą określoną w art. 9 kpa oraz udostępniania informacji w zakresie zgodnym z żądaniem strony określonym we wniosku.

Ponadto wskazuję na konieczność:

- zamieszczania na decyzjach o wymeldowaniu, pismach dotyczących udostępniania danych jednostkowych z rejestru mieszkańców, decyzjach oraz odpisach zupełnych i skróconych aktów stanu cywilnego adnotacji o opłacie skarbowej, podstawy prawnej jej pobrania lub niepobrania oraz podpisu osoby jej dokonującej z podaniem imienia, nazwiska i stanowiska służbowego,
- stosowania zapisów art. 63 § 3 kpa, w sytuacji gdy podanie wnosi osoba, która nie może lub nie umie złożyć podpisu,
- wydawania pracownikom urzędu upoważnień do odbioru wytworzonych dowodów osobistych zgodnie z wzorem stanowiącym załącznik nr 3 do rozporządzenia w sprawie nadawania, przyjmowania, przewożenia, wydawania i ochrony materiałów zawierających informacje niejawne.

Przedstawiając powyższe informuję, że zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze oraz zobowiązuję Pana Wójta na podstawie art. 49 ww. ustawy do przekazania, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków pokontrolnych lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

*Bogusław Krupa
Zastępca Dyrektora
Wydziału Kontroli*